

**Lietuvos mokinių lotynų kalbos ir Antikos kultūros olimpiada
2014 m.**

Pirmus – antrus metus besimokantiems moksleiviams

Respublikinis etapas

Užduočių atlikimo laikas 2 val.

---

dalyvio kodas

Maksimalus taškų skaičius 69

Vertinimas:

A. GRAMATIKA

1. Pakeitę vieną raidę, gausite naują žodį. Įrašykite jį trečiame stulpelyje. Antrame stulpelyje įrašykite pradinio žodžio reikšmę.

Pavyzdys:

Žodis (1)	Reikšmė	Žodis (2)	Reikšmė
<i>munus</i>	<i>PAREIGA</i>	<i>SIENA</i>	<i>murus</i>

Žodis (1)	Reikšmė	Žodis (2)	Reikšmė
urbi	miestui	orbi	pasauliui
avis	paukštis	ovis	avīs
fumus	dūmas	humus	žemė
fide	pasitikėk	vide	matyk
mater	motina	pater	tėvas
carus	brangus	rarus	retas
bovi	jaučiui	Iovi	Jupiteriui
canis	šuo	panis	duona

Su šiais žodžiais parašykite sentencijų:

Brangu, kas reta.

Pasitikėk, bet žmogų matyk.

Miestui ir pasauliui.

Tikras draugas – retas paukštis.

Kas leidžiama Jupiteriui, neleidžiama jaučiui.

Duonos ir reginių.

Saugokis šuns.

Carum, quod rarum.

Fide, sed hominem vide. arba Fide, sed cui vide.

Urbi et orbi.

Amicus verus – rara avis.

Quod licet Iovi, non licet bovi.

Panem et circenses.

Cave canem

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai surašytą žodžių eilę 1 taškas, už kiekvieną sentenciją 1 taškas (daugiausia 15).

Suma:

2. Atėmę ar pridėję vieną raidę, gausite naują žodį. Įrašykite jį trečiame stulpelyje. Antrame stulpelyje įrašykite pradinio žodžio reikšmę.

Žodis (1)	Reikšmė	Žodis (2)	Reikšmė
laurum	laurą	aurum	auksas
luna	mėnulis	una	viena
flumen	upė	lumen	šviesa
mortalis	mirtingas	moralis	dorovinis
laudo	giriu	plaudo	ploju

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai surašytą žodžių eilę 1 taškas (daugiausia 5).

Suma:

3. Parinkite duotiems būdvardžiams antonimus (susiekite poras):

levis gravis	malus
bonus malus	amarus
facilis difficilis	impar
mortuus vivus	infelix
brevis longus	gravis
felix infelix	longus
dulcis amarus	vivus
par impar	difficilis

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai suvestą porą 1 taškas (daugiausia 8).

Suma:

4. Pažymėkite teisingą lotynišką vertimą:

a. dono	duodu	dovanoju
b. dives	turtingas	dievas
c. saxum	uola	saksas
d. palma	delnas	pėda
e. caput	galas	galva
f. dies	dievai	diena

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 6).

Suma:

5. Parinkite tinkamą pagal analogiją žodį:

deam : deas	–	deum : _____	(deorum, deus, deos , deis)
ego : mihi	–	nos : _____	(nostrum, nobis , tibi, vobis)
amat : amabat	–	scribis : _____	(scribebat, scribes, scripsisti, scribebas)
ornavi : ornavērunt	–	vici : _____	(vicerunt , vicisti, vicerant, vincunt)
labora : laborate	–	audi : _____	(audiunto, audisti, audiunt, audite)
in terrā : in terris	–	in regione _____	(in regionibus , in regiones, in regionum, in regionem)
cum amicā : cum amicis	–	cum amico : _____	(cum amicis , cum amicum, cum amicos cum amicorum)
ad hominem : ad homines	–	ad fontem _____	(ad fons, ad fontibus, ad fontes , ad fontium)

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 8).

Suma:

6. Parinkite būdvardį, kuris dera su daiktavardžiu. Įrašykite sudarytą žodžių junginį:

filia:	fēliciā	fēlīcis	fēlīcī	fēlīce	
genus:	magnum	magnus	magnos	magnōrum	
hominis:	claris	clari	clarus	claros	
res:	publicum	publicus	publica	publicā	
femina:	laboriosam	laboriosa	laboriosā	laboriosae	
poeta	Romana	Romanas	Romanis	Romanus	

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 6).

Suma:

C. LOTYNIŠKI POSAKIAI

7. Kuris iš šių posakių apibūdina veiklą žmogų, gerą organizatorių?

- a. perpetuum mobile
b. spiritus movens
c. deus ex machina
d. curriculum vitae

8. Kuris iš šių posakių įspėja saugotis šuns?

- a. memento mori
b. carpe diem
c. panem et circenses
d. cave canem

9. Kuris iš šių posakių reiškia „visi drauge“?

- a. in vino veritas
b. in aqua scribit
c. in corpore
d. in armis

10. Kuris iš šių posakių reiškia, kad kažkas daroma iš pareigos?

- a. ex officio
b. ex dono
c. ex voto
d. ex libris

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 4).

Suma:

11. Įrašykite šiuos lotyniškus posakius į sakinius.

in absentia, in medias res, ab ovo usque ad mala, post factum, cum laude, ab initio

- Ilgai laukta žinia atėjo jau _____ *post factum* _____ (po visko, pavėluotai), kai nieko nebebuvo galima pakeisti.
- Jis buvo puikus studentas ir baigė universitetą _____ *cum laude* _____ (su pagyrimu).
- Kadangi didžioji klasės dalis nedalyvavo pamokoje, mokytojai teko viską aiškinti _____ *ab initio* _____ (nuo pradžių, iš naujo).
- Homeras *Iliadoje* nepasakoja viso Trojos karo _____ *ab ovo usque ad mala* _____ (nuo pradžios iki pabaigos), bet iškart eina _____ *in medias res* _____ (prie reikalo esmės).
- Jono taryk nebuvo susirinkime, taigi jį išrinko klasės seniūnu _____ *in absentia* _____ (nedalyvaujant).

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai įrašytą posakį 1 taškas (daugiausia 6).

Suma:

D. ANTIKOS KULTŪROS ŽINIOS

- Kurio karvedžio motina buvo vardu Olimpiada?**
  - Cezario,
  - Hanibalo,
  - Aleksandro**,
  - Temistoklio
- Kaip buvo vadinamas romėnų pradžios ir pabaigos dievas?**
  - Jonas,
  - Janas**,
  - Kalendas,
  - Kalendorius
- Kaip vadinosi Romos forumo pastatas, kuriame vyko senato posėdžiai?**
  - kurija**,
  - bazilika,
  - propilėjai,
  - odeonas
- Kaip vadinosi visiems dievams skirta Romos šventykla?**
  - Partenonas,
  - Vestalių namai,
  - Propilėjai,
  - Panteonas**
- Johanno Wolfgango Goethe's „Fausto“ antroje dalyje vienas personažas sako tokį monologą:**

*Čia, prieš jus, ne auksas žėri,
Aš – Cereros dovana.
Teikiam naudą, nešam gėrį, –
Ar bloga mes puošmena? (A. Churgino vertimas)*

Kas čia kalba?

a. varpų vainikas	b. aukso karūna
c. vyno taurė	d. lankas ir strėlės

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 5).

Suma:

- Kokiais gyvūnais virto šie mitiniai personažai? Susiekite poras.**

Aktajonas (elniu)	kregžde
Proknė (lakštingala)	uola
Arachnė (voru)	lauru
Filomelė (kregžde)	loke
Dafnė (lauru)	lakštingala
Niobė (uola)	voru
Hiakintas (Hiacintas) (gėle)	elniu
Kalisto (Kalistonė) (loke)	gėle

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai suvestą porą 0,5 taško (daugiausia 4).

Suma:

- Išbraukite tuos mitinius personažus, kurie nėra miksantropiškos ir daugiaformės būtybės (t. y. turinčios žmogaus ir/ar įvairių gyvūnų bruožų):**

Prokrustas	Sfingė (Sfinksas)
Skilė	Ikaras
Persefonė	Minotauras
Chimaira	Medūsa
Panas	Charonas
Kentauras	

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai išbrauktą vardą 0,5 taško (daugiausia 2).

Suma: